

א א מ"י פ"י מהלכות
מתנות עניים הלכה טו
פ"י"ג מהלכות אישות הלכה
ד טו סמג עשין מח טור
ש"ע י"ד ס' רנא סעיף ג
טוש"ע אה"ע ס' עא סעיף
ז:

דבינו גרשום (המשך)

[illegible]

אלא לאבני מאי גיזון בבת. וא"ת מאי קושיא היא לאבני נחמי דברייתא סברה דטומטוס לא הוה צריה אלא ספק ולהכי גיזון כבת ואליצא דמתניתין דוקא קאמר צבאי דאפי' כבת לא שקיל משום דמתניתין סברה כרנן שמעון בן גמליאל דצריה הוה כדמוכח סיפא ולהכי מוקי רישא נמי כרנן שמעון בן גמליאל וי"ל דרמא רבא לישב דצרי צבאי אפילו כרנן חסדא דאית ליה בצבורות (דף מ"א: ושם) דטומטוס הוה ספק לדצרי הכל^א והא דקאמר רבן שמעון בן גמליאל אין קדושה חלה עליו היינו דוקא קדושת פיו שאמר אם זכר עולה ואם נקבה שלמים (ו) וטעמא משום דסבר שלא נתכין אלא לזכר הידוע בודאי ולנקבה הידועה בדאית ולא לטומטוס והא דקאמר התם עלה בגמרא^ב אפילו בקדושה אימא לא מיתפס משום דקסבר ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים^ג ואי ספקיה הוה ולא צריה כי קדשי בהוייתן מאי הוה כיון דהוה זכר גמור או נקבה למת לא יקדש בהוייתה הוה סוגיא כצ"י [יוסף] דאית ליה בסוף הערך (בבבא דף פ"ג: ושם) דצריה הוה אכל לרב חסדא קדושת אמו חלה עליו וראוי לעולה אם הוה זכר ונקבה לזכרי שלמים ואצ"י גופיה איירי בצבורות (דף מ"ב: ושם) על מלתא דריש לקיש דאמר טומטוס דלדס הוה ספק כלולי עלמא ואפסר דאצ"י סבר הכי דאס אימא דסבר צבאי דפלגי תנאי טומטוס אי הוה צריה או ספק טפי הוה ליה לאוקומי מתני' רישא כרנן וסיפא כרנן שמעון בן גמליאל כמו שהעמיד רבא ממה שדחק לומר דוחין אותו ואין לו (א) ועוד איכא למימר דלישנא דמתני' דקתני דוחין אותו למשמע דהוה ספק ולהכי לא מלי לשנוי דמתניתין איתא כמאן דאמר דטומטוס הוה צריה וא"ת מכל מקום מאי פריך לאבני מצרייתא נימא דמתניתין כרנן שמעון בן גמליאל דאמר דעתא דאס אזכר ודאי הידוע ואנקבה ידועה ודאית וברייתא כרנן דפלגי התם ארצן שמעון בן גמליאל וסברי דקדושת פיו חלה על טומטוס כשמתני' על זכר ונקבה ויש לומר דנראה לגמ' דסבר צבאי דאפי' רבנן דפלגי התם ארצן שמעון בן גמליאל מודו הכא דאין דעתו של אדם קרובה להקנות אלא לזכר ולנקבה ודאי ודוקא בני הקרבה הוה דפלגי כיון דטומטוס רחוי להקרבה דעתו נמי אטומטוס דאי הוה סבר צבאי דפלגי נמי הכא לא היה דוחק מתני' לפרש דוחין אותו ואין לו דטפי הוה מתסביר לאוקומי צבאי תנאי מלפרש הכי אלא ודאי סבר צבאי דכ"ע מודו הכא ורבא פלגי עליה וסבר דפלגי רבנן נמי הכא ומוקי רישא כרנן אכל אין לומר דלרבא דאין דעתו של אדם אלא על זכר ידוע ועל נקבה ידועה מ"מ רישא שמעון בן גמליאל הוה לו לחלק בדיא אותן חלוקים ולומר דלא דמיא דמתנה כך כדמשמע לישנא דמתני' (כתובות דף ק"ג: לא כתב לה חייב וטעמה (ס"ט דף מ"ג) דלפי דעת אדם תקנו מוזן בצנות דקאמר התם לענין הרווחה בתו עדיפא ליה:

ליתא דירש כח היינו על מותר על מוזן בצנות עד שיצור ואותו לרבא דירש כבן צניסס ומעמיס וי"ל דלישנא דירש כבן משמע בנתן עדיפא ל"י מבני. פ"י בקונטרס שלא נתקיימו לו צניס ואין ינוקא ומר קשיא בני ר"ח (ע"י י"א): רב חנן בר ר"ח וכן רב מרי כי קאמר נתן עדיפא לי מבני לפי שהיו חתניו גדולי הדור ור"ב שמה. וא"ת ולמה לא השיאה לינחם למי' בפרק ארבע מימות ר"ב עדיין להשיאה לינחם אי נמי מהגר היתה לו ולא משרה יחיב משבחת לה. לוליט למימר דמיירי כגון שאמר ילדה זכר משתתיו ילדה זכר נוטל מאתים ונקבה מנה:

המנוא ממצורע עליו הראיה הוה הכל בחזקת הזכר שהוא יורש שאין הזכר מוחזק יותר מן הנקבה:

אֵלָּא לֹאֲבִי. דְּאִמֵּר אִינוּ נוֹטֵל כְּלוּם לֹא עִם צְנִים וְלֹא עִם צְנוּת מִנּוּן כֶּבֶד: וְלִטְעֻמִּיק מֵאִי יוֹרֵשׁ בְּכָן. דְּקִמְנִי רִישָׁא וְהִלָּא עַל כְּרַחֲךָ יוֹרֵשׁ בְּכָן וְאִין לֹא מְצַעֵי לִיהַ לְפִרְוִשׁ סִיפָא נִמְי לֹא שֵׁנָא: (לְמִימְרָא דְּנֶסֶד עֲדִיפָא לִיהַ מִצְרָא. דִּיהִיב לֶהּ לִנְקֻצָּה מֵאֲתִים זֶה דִּהִינּוּ שֵׁנִי מִנִּין: שְׁנֵאמֵר. וְבֵן אִין לֹא וְהַעֲבַרְתָּם אֶת נַחֲלָתוֹ לְצָחוֹ: לְעֵינִין נַחֲלָה בֵּן עֲדִיף לִיהַ. דִּיקְרָא שְׁלֹם הַמַּת עַל נַחֲלָתוֹ אֲבָל הֵבֶת מִסְכָּת נַחֲלָה מִמֶּנּוּ לְמַעֲוָה אַחֵר: בְּסוֹ עֲדִיפָא. שְׁאִינָה יִכּוּלָה לְחַזֵּר אַחֵר מִזְנוּתֶיהָ כֹּסֶר: וְשִׁמְוֹאֵל אִמֵּר. מִתְנִי בְּמִצְוַת דְּבַת עֲדִיפָא לִיהַ כְּדַמְפֵּרֶס טַעֲמָא לְקַמֵּן וְאִילָן: דְּמִצְוִיָּא. מִגְדֵּלְתָּ: אִיִּר חֲסָדָא לִידֵי צִנְפִין עֲדִיפִין לִי. אִתְרַת דְּמַפְרָשִׁי לִדְרֵב חֲסָדָא בְּמִצְוַתָּא כְּשִׁעֲמֵינִי אֲךָ הַלָּזֵן מִדְּקִאמֵּר לִידֵי אִינוּ מוֹכִיחַ כֶּךָ. וְנִרְאָה צְעִינִי שְׁלֹא נִתְקַיֵּימוּ לֹא צְנִים כִּי אִם צְנוּת לֶכֶךְ מִתְאַוָּה הִיא לְצְנוּת וְלֹא תִּתְיַשֵּׁב לִי יִפֶּה דַעְתּוֹ שֶׁל רֵב חֲסָדָא: הֵא מִנִּי ר' יְהוּדָה הִיא. מִתְנִינִין ר' יְהוּדָה שְׁחָפֵךְ בְּהַרְוּחָה דְּבַת כְּדַמְפֵּרֶס לְקַמֵּי לֵדָל לִיתְלוּ: הִיִּג דְּפִנְיָא מִלָּוֹה לִזֵּן אִם בְּצִנּוּם כו'. בְּרִיתָא הִיא בְּכַתּוּבוֹת בְּפִרְקָא נַעֲרָה שְׁנַתְפַּתְתָּה מִלָּוֹה לִזֵּן מִשּׁוֹם וּמִצְבָּר לֹא תַתְעַלֵּם וּמִיָּהוּ חוֹבָה הוּא לְיִכָּא כְּדַתְנָן הַתְּסִי אִינוּ חִיב בְּמִצְוֹת בְּתוֹ וְאִין מִחִיבִין אֹתוֹ לִזֵּן צְנִי וּצְנוּתוֹ כְּדִאֲמַרְיִין הַתְּסִי לְדִאֲמַרְיִין לִיהַ יִרְאוּד יִלְדָּה וְאִלָּא מִתָּא דְּשִׁיָּא: דַּעֲסָקִי בְּאִרְוִימָתָא וְלֵדָל לִיתְלוּ. פִּירוּשׁ הוּא וְאִינוּ מִן הַבְּרִיתָא: וְכִי נוֹטֵל שְׁשֶׁה דִּינָר. שֶׁל זֶהֱב דִּהִינּוּ מִנֶּה וְחֹזִי לִפִּי שֶׁהִמְנָה כִּיִּה סְלֵעִים שְׁהֵן מֵאֵה זֶה דִּינָרִי כֶּסֶף וְדִינָר זֶהֱב נִמְכֵּר בְּכִיָּה דִּינָר כֶּסֶף כְּדַתְנָן בְּצִבָּא קִמָּא בְּפִרְקָא שׁוֹר שְׁנַגַּח ד' וְה' (דף לו.) בְּמַשְׁנֵה נִמְלָא הַשְּׁשֶׁה דִּינָר מֵאֵה וְתַמְשִׁים זֶה שְׁהֵן מִנֶּה וְחֹזִי: נוֹטֵלִם שְׁנֵי דִינָר. שֶׁל זֶהֱב דִּהִינּוּ חֲזִי מִנֶּה: בְּמַפְרָס. שְׁסִירָס תְּנֵאֲלוֹ זֶה לְמַפְרַע מִזֶּה שֶׁהִתְנֶה עַל לִידֵת תְּאֻמוֹים אִם יֵאלֹא הֹזֵכֵר תַּחֲלָה וְחֲסָ"כ הַנְּקֻצָּה יַעֲזוֹל הֹזֵכֵר מֵאֲתִים וְהַנְּקֻצָּה לֹא תַעֲזוֹל כְּלוּם וְחֹזֵר וְסִירָס תְּנֵאֲלוֹ לִהְתַּנוּת עַל לִידֵת מַפְרַע אִם נְקֻצָּה תַּחֲלָה מִנֶּה וְאִחֵר כֶּךָ זֶכֶר מִנֶּה: זֶכֶר נוֹטֵל מִנֶּה מֵאֵה נַפֶּשׁ. אִפִּי נוֹלֵד אַחֲרוֹן: הַמוֹטֵל בְּסַפֵּק. אִם זֶכֶר נוֹלֵד תַּחֲלָה יַעֲזוֹל כו' וְאִם נְקֻצָּה תַּחֲלָה תַעֲזוֹל הַלֵּךְ וְחֹלְקִין נִמְלָא הֹזֵכֵר נוֹטֵל שְׁשֶׁה דִּינָר זֶהֱב: הִינִי מִשְׁכָּח לֶה. דְּמִתְקַנֵּי אִין לֹא מִנֶּה מִשְׁמַע דְּסַלְקָא דַּעֲמָךְ אֲמִינָא (א) דֹּאף עַל גֵּב דְּאִמֵּר יַעֲזוֹל שְׁנֵי מִנִּין אֲפִילוֹ הִכִּי אִין לֹא מִנֶּה וְהִינִי מִשְׁכָּח לֶה דֹּאִיכָא לְמִימֵר הִכִּי: בְּמַצְנֵרִי. לֹא הַתְּנָה לִתֵּם לִזְכֵּר וּלְנְקֻצָּה כְּלוּם אִלָּא לְמַצְנֵר כְּדַמְפֵּרֶס וְאִילָן: הִיִּג.

נִמְי אֲמִיָּא רִישָׁא דְּדוּחִין אֹתוֹ וְיֵשׁ לֹא אִפִּי כְּרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אֲשֶׁר דֹּאִירִי בְּתַנְאִי בֵּית דִּין בְּצִמְזוֹן הַצְנוּת שְׁאִנִּי דֹּאֵם כֵּן מִה הִיא לֹא לְהֹזִיכֵר רִישָׁא לְסִיפָא אִלָּא וְדֹאִי אִין לְחַלֵּק דְּחִכְמִים לֹא תִקְנוּ אִלָּא לִפִּי דַעְתָּ הֵא מִפִּי שֶׁהוּא תְּנֵאֲלוֹ בֵּית דִּין וְלֶכֶךְ חִיב כֹּאִילוֹ כְּתַב לֵה" וְהִי מִשְׁמַע צְנִי לְעֵינִין יִתְּנָא לְאֻתָּא אֲלֵמְנָתוֹ עֲדִיפָא לִי.

וְלִטְעֻמִּיק אֲרָבָא יוֹרֵשׁ בְּכָן. תִּמְנָה מֵאִי יוֹרֵשׁ בְּכָן. תִּמְנָה מֵאִי קוֹשִׁיָּא הִיא לִדְרֵב הַמִּוֹתָר יִהְיֶה לְטוֹמְטוֹם כְּמוֹ לְצְנִים כְּדִאֲמֵר לְעִיל צִנְפִין דִּי יוֹרֵשׁ גִּמּוֹר הוּא כֵּךְ בְּשֹׂאֵר נִכְסִים וְאֲפִילוֹ יִשְׁאֵר שֶׁסֵּה הִיבָּה: אֲרִיִּי נִרְאָה דְּהִרְבָּה צְנִים הִיוּ לֹא כְּדֹאֲשַׁכְחֵן (לְעִיל ת.) ר"ג בֵּר ר"ח (לְעִיל ז.) וְרַב פִּנְחָס צִנִּי ר"ח בְּהַגְזֵל בְּתַרָּא (ב"ק דף קפ.)^א אִלָּא נִרְאָה לְרִיִּי ד' (וְרַב מִרִּי בֵּר חֲמַל) וּמִר עוֹקֵבָא בֵּר חֲמַל: בְּתָר הִיָּה אִין וְבִבְרָא (סְפִירָדִין דף נח:) דֵּבֵן נַח מוֹתֵר בְּא

(א) לעיל קטו, (ב) [תוספ'] קידושין פ"ח לעיל עז: [תוספ']
 קל' אמר רבי יהודה ויכל
 שנה לו כשי' לה' להק
 שני מיתו, (ג) כתובות מט.
 (ד) כתובות פ"ד ע"ש
 ס"א הריב' מ"ש
 (ה) ה"ה, [תוספ'] ק"ל: [תוספ']
 (ו) ידירין הריב' מושבא
 ה"ה כ"ה בס"א, (ז) [תוספ']
 [תוספ'] [תוספ'] מט.
 (ח) [תוספ'] מט.
 (ט) [תוספ'] מט.
 (י) כ"ה הריב' דר' פנחס כ"ה
 דר' חסד' ועי' קידושין פ"ג:
 [תוספ'] לעיל כ"ה וברט'
 [תוספ'] [תוספ'] מט.

תורה אור השלם

- 1 ואל בני ישראל תדבר
לאמר איש כי ימות וכן אץ
לו והעברתם את נפלתו
במכרזו כי ה
לבתו:
2 יום עברה היום ההוא
יום צדק ומצוקה יום שגה
ומשוואה יום חשך ואפלה
יום ענן וערפל:
צפניה א טו
3 ואברהם יזן בא בָּיָמִים
וְיָ בָרַךְ אֶת אֲבָרָהָם בְּכָל־
בְּרָאשִׁית כִּי א

הגהות הב"ח

(ה) רש"ב"ם ד"ה היכי
משכחת וכו' דסקלא דעתך
אמינא דישי לו שני מגין
וקמו"ל דלע"ג דאיכא
למימר יטלו שני מגין:
(ב) תוס' ד"ה אלא וכו'
וטעמא משום דקבר. נ"ב פ'
רש"ג: (ג) בא"ד ועוד איכא
למימר. נ"ב חזר אקושיא
דלעיל:

מוסף רש"י

הקב"ה מלא עליו עברה.
בפירוש רבינו חננאל כלומר
שונא אותו (לעיד קמט).

מוסף תוספות

א. וְהָאָה דְּקָאָמְרֵי אֲבִי
דְּרִיחַן אֲתוּרָא וְאִין לֹא, אֲפִילוּ
לְמַאן דְּאֲמַר טוּמְטוּס
סְפִיקָא קָאָמְרֵי וְכֹר, רַבִּי
מְהִי אֵינִישׁ אֵל
אֲשֶׁתוּרָא וְכֹר וְאֵל
אֲשֶׁתוּרָא נִקְבָּה, בּוֹכֵר וְדִא
וְנִקְבְּקָבֵי אֲמַר מְהִי, לְפִיכָן
בִּין טוּמְטוּס בְּלִיבָא, הִלְכָן
לְנִינִן מְוֹנֹת נְמִי דִא
דְּרִיחַן אֲתוּרָא וְאִין לֹא. רַבִּי
יִנּוֹס. ג' ע"י מְוֹנֹת כֹּה
ג. כְּשֶׁן וְלִדְרֵין, הִלְכָן
אֵין כְּשֶׁן קְדוּשָׁה חֻלָּה
עֲלֵיהֶן. ד' ע"י מְוֹנֹת כֹּה
א. אֲבָל אֵינִי חֵיבִי יוֹתֵר
מִמָּה שֶׁנֶּחֱיָב לְהִיבֹר מְתוּרָה
הַכְּתִיבָה. רַבִּי
יִנּוֹס.
ו. וְעַל הַגִּיחָה לְהִבִּיא

רבינו גרשום

[illegible]